

Dne: 12. 05. 2020

Toto rozhodnutí nabylo právní moci:krát.....přísah

výrok I. II. III. dne 21. 5. 2020

výrok dne

a je vykonatelné dnem 14. 6. 2020 od 6. 6. 2020

Vyd. II a III
od 26. 5. 2020

V Mostě

dne 22. 9. 2020

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Zdeňky Jungvrtové a soudkyň JUDr. Ivany Urbanové a Mgr. Jany Barcalové

žalobce: **Společenství vlastníků čp. 2546 - 2548, Zdeňka Fibicha, Most, IČO 25469886**
sídlem Zd. Fibicha 2547/3, 434 01 Most
zastoupený advokátkou Mgr. Markétou Zázvorkovou Malou
sídlem J. Průchy 1915, 434 01 Most

proti

žalované: [redacted] narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátkou JUDr. Andreou Židovou
sídlem Bělehradská 3347/7, 434 01 Most

o zaplacení částky 258 367 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 12. 4. 2019, č. j. 16 C 388/2012-233

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se:
- a) ve výrocích I. a IV. **potvrzuje**,
 - b) ve výroku II. **mění** potud, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 165 732 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 165 732 Kč od 12. 12. 2012 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení před soudem prvního stupně v částce 19 122,84 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Markéty Zázvorkové Malé.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 1. strana)

III. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady odvolacího řízení v částce 20 222,30 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Markéty Zázvorkové Malé.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud (dále jen „soud prvního stupně“) uložil žalované povinnost zaplatit žalobci do 15-ti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí částku ve výši 36 884 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 116 084 Kč za období od 12. 12. 2012 do zaplacení (výrok I.), v rozsahu částky 221 483 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 221 483 Kč za období od 12. 12. 2012 do zaplacení žalobu zamítl (výrok II.), žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.), žalované nestanovil povinnost zaplatit soudní poplatek (výrok IV.) a dále rozhodl, že o odměně ustanovené zástupkyně žalované za zastoupení žalované bude rozhodnuto samostatným usnesením (výrok V.).
2. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce se domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 337 567 Kč spolu se 7,75% ročním úrokem z prodlení z této částky od 3. 12. 2012 do zaplacení, neboť žalovaná, která vykonávala v době od 20. 3. 2009 do 4. 12. 2012 funkci [redacted] žalobce, převedla v průběhu roku 2009 částku 308 414 Kč z účtu žalobce na svůj účet u [redacted] a částku 29 153 Kč na účet u [redacted]. V průběhu řízení vzal žalobce zpět žalobu o částku 79 200 Kč, protože o této částce bylo rozhodnuto jako o náhradě škody, a to rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 3. 2. 2015, č. j. 6 T 178/2014-1008, který nabyl právní moci dne 5. 2. 2015. Citovaným rozsudkem byla žalovaná uznána vinnou ze spáchání zločinu zpronevěry a byl jí uložen „podmíněný“ trest odnětí svobody v trvání dvou roků a výkon trestu byl podmíněně odložen a stanovena zkušební doba na dva roky. Žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci náhradu škody ve výši 586 846 Kč. Usnesením ze dne 6. 3. 2019, které nabylo právní moci dne 18. 3. 2019, soud prvního stupně řízení zastavil o částku 79 200 Kč a úrok z prodlení ve výši 7,75 % ročně z částky 337 567 Kč za dobu od 3. 12. 2012 do 11. 12. 2012. Předmětem řízení zůstala proto jistina 258 367 Kč a roční úrok z prodlení ve výši 7,75 % z částky 337 567 Kč od 12. 12. 2012 do zaplacení. Žalobce nárok na zaplacení částky specifikoval tak, že částka 258 367 Kč představuje souhrn částek odčerpaných žalovanou bez právního důvodu z účtu žalobce u [redacted] č. [redacted] (správně [redacted] a převedených žalovanou na její účet u [redacted] č. [redacted] přičemž se jednalo o výběry částky 8 800 Kč dne 6. 1. 2009, částky 198 Kč dne 30. 1. 2009, částky 8 800 Kč dne 6. 2. 2009, částky 8 800 Kč dne 6. 3. 2009, částky 161 Kč dne 23. 4. 2009, částky 96 480 Kč dne 4. 5. 2009, částky 3 311 Kč dne 18. 8. 2009, částky 10 000 Kč dne 15. 9. 2009, částky 7 363 Kč dne 18. 9. 2009, částky 6 585 Kč dne 16. 10. 2009, částky 15 312 Kč dne 22. 10. 2009, částky 8 523 Kč dne 30. 10. 2009, částky 11 121 Kč dne 5. 11. 2009, částky 6 876 Kč dne 24. 11. 2009, částky 2 122 Kč dne 10. 12. 2009, částky 7 001 Kč dne 10. 12. 2009, částky 3 911 Kč dne 21. 12. 2009, částky 10 000 Kč dne 23. 12. 2009, částky 4 871 Kč dne 28. 12. 2009 a částky 8 979 Kč dne 30. 12. 2009, což je celkem částka 229 214 Kč, která byla navýšena o částku 29 153 Kč, odčerpanou žalovanou z tehdejšího účtu žalobce dne 9. 3. 2009 a převedenou na účet žalované u [redacted] Existenci pohledávky prokazoval žalobce listinou, označenou jako Souhrnný výpis pohybů na účtu žalobce č. [redacted] vedeném u [redacted] za období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2011. Žalovaná se bránila tím, že zpronevěru žalované v rozsahu částky 258 367 Kč již řešily orgány činné v trestním řízení a jednotlivé dílčí částky, z nichž se skládá celková částka 258 367 Kč, nebyly zahrnuty do vymezení skutku, spáchaného žalovanou a kvalifikovaného jako zločin zpronevěry. Nelze proto v občanském soudním řízení úspěšně tvrdit, že by se žalovaná v roce 2009 úmyslně, o částku 258 367 Kč, na úkor žalobce bezdůvodně obohatila. Vedle toho se žalovaná tzv. z opatrnosti dovolávala námitky promlčení práva žalobce, neboť lhůty, stanovené zákonem č. 40/1964 Sb., občanským zákoníkem k vydání bezdůvodného obohacení marně uplynuly, když předmětem řízení bylo tvrzené bezdůvodné obohacení z roku 2009, v rozsahu částky 258 367 Kč

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 2. strana)

a žaloba byla podána žalobcem až dne 3. 12. 2012. Jinak žalovaná potvrdila, že na částku 258 367 Kč žalobci dobrovolně doposud nic nezaplatila.

3. Žalobce s námitkou promlčení nesouhlasil, protože ze strany žalované šlo o úmyslné bezdůvodné obohacení.
4. Soud prvního stupně uzavřel, že funkci [REDAKCE] žalobce začala žalovaná vykonávat od 20. 3. 2009 a do té doby nemohla činit za žalobce úkony navenek, tedy ve vztahu ke třetím osobám a nemohla proto dávat příkazy k převodu finančních prostředků z účtu žalobce. Žalovaná nebyla v té době ani členkou výboru žalobce. Funkci [REDAKCE] vykonával před žalovanou její bývalý manžel, který byl podezřelý ze spáchání zločinu zpronevěry, ale rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 8. 10. 2015, č. j. 7 T 72/2012-883 byl zproštěn obžaloby. Žalovaná proto v době do 20. 3. 2009 nemohla převést z účtu žalobce na svůj účet u [REDAKCE] banky částku 26 598 Kč, ani částku 29 153 Kč na svůj účet u [REDAKCE]. Žalovanou proto soud prvního stupně označil jako pasivního příjemce finančních prostředků na svůj účet. Žalovaná sice jednala protiprávně potud, že si tyto finanční prostředky ponechala, ovšem sama je převést nemohla a její úmysl se na úkor žalobce bezdůvodně obohatit prokázán nebyl. Vzhledem k námitce promlčení žalované, nebylo proto možné žalobě vyhovět, protože na vydání bezdůvodného obohacení částky 26 598 Kč a částky 29 153 Kč nedopadá desetiletá promlčecí doba. Pokud jde o částku 202 616 Kč, která byla převedena z účtu žalobce u [REDAKCE] na účet žalované u [REDAKCE] v době od 23. 4. 2009 do 30. 12. 2009, tedy v době, kdy žalovaná vykonávala funkci [REDAKCE] žalobce, soud prvního stupně dospěl k závěru, že předmětné převody, o nichž měly orgány činné v trestním řízení vědomost a důkazy, tyto nevyhodnotily a převody nezahrnuly do skutku, za jehož spáchání byla žalovaná odsouzena. Soud je v občanském soudním řízení vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo ho spáchal. Žalovaná byla shledána vinnou a trestně odpovědnou za, v odsuzujícím rozsudku, vymezený skutek, kvalifikovaný jako „přečin“ zpronevěry a soud prvního stupně nemůže trestně stíhaný skutek rozšiřovat o další skutky a kvalifikovat je jako úmyslnou trestnou činnost. Pokud tedy v trestním řízení nebylo zjištěno a prokázáno, že by žalovaná, v případě převodu finančních prostředků ve výši 202 616 Kč z účtu žalobce na svůj účet, jednala v úmyslu se o tuto částku na úkor žalobce obohatit, musí soud prvního stupně tento závěr akceptovat a nemůže ho měnit. V trestním řízení také nebylo prokázáno, že by žalovaná částku 202 616 Kč použila ve svém osobním zájmu, tedy na svoje soukromá vydání. Důsledně tomu pak musel soud prvního stupně i v občanském soudním řízení respektovat zásadu „in dubio pro reo“, tedy rozhodnout v pochybnostech ve prospěch „obviněného“, když chyběl důkaz o tom, že by žalovaná částku 202 616 Kč použila pro vlastní osobní potřebu, na svoje soukromá vydání. Pokud jde o námitku promlčení, vznesenou žalovanou, shledal ji soud prvního stupně důvodnou, pokud jde o nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 202 616 Kč, protože zde nemá místo desetiletá promlčecí doba, neboť úmysl žalované prokázán nebyl, protože nebylo prokázáno, že žalovaná užila částku pro vlastní potřeby či k soukromému účelu, jinak by musela být tato částka zahrnuta do stíhaného skutku, což se nestalo. Podle soudu prvního stupně se žalovaná úspěšně dovolala námitky promlčení, neboť nárok žalobce byl promlčen v objektivní tříleté promlčecí lhůtě, když žaloba byla podána až dne 3. 12. 2012. Námitkou promlčení zůstal nedotčen nárok žalobce na zaplacení částky 36 884 Kč s příslušenstvím, jakožto souhrn bezdůvodně převedených částek z účtu žalobce u [REDAKCE] na účet žalované u [REDAKCE] v době od 10. 12. 2009 do 30. 12. 2009, neboť vědomost o existenci bezdůvodného obohacení měl žalobce dne 4. 11. 2012, kdy podal na žalovanou trestní oznámení a žalobu uplatnil v době, kdy i objektivní promlčecí doba byla zachována. Soud prvního stupně přisoudil žalobci i požadovaný úrok z prodlení od 12. 12. 2012 do zaplacení, protože žaloba, jako výzva k plnění, byla žalované doručena dne 11. 12. 2012 a ode dne následujícího se ocitla v prodlení a též i z jistiny ve výši 79 200 Kč, která byla součástí

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 3. strana)

náhrady škody na zaplacení částky 586 846 Kč, kterou soud žalované uložil zaplatit žalobci v rámci adhezního řízení, ovšem v jeho rámci nebylo rozhodováno o příslušenství pohledávky.

5. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil soud prvního stupně tím, že vzal-li žalobce zpět žalobu o částku 79 200 Kč s příslušenstvím, měla by právo na náhradu nákladů řízení spojených s uplatněním této částky žalovaná, které však žádné náklady řízení nevznikly. Jednalo by se pouze o náklady státu vynaložené na právní zastoupení žalované zástupkyní, která jí byla ustanovena. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení soud prvního stupně, s ohledem na okolnosti daného případu, aplikoval též § 150 občanského soudního řádu a vzal v úvahu, že občanskoprávní žaloba byla podána dne 3. 12. 2012, tj. v době, kdy žalobce nemohl mít vědomost o tom, jak budou orgány činné v trestním řízení, v případě trestního oznámení žalobce dne 4. 11. 2012, postupovat a zda mu bude v rámci adhezního řízení přiznána náhrada škody a v jakém rozsahu. Tuto vědomost žalobce získal až z rozsudku č. j. 6 T 178/2014-1008, ze dne 3. 2. 2015. Dále vzal soud prvního stupně v úvahu postavení žalobce, který je specifickou právnickou osobou, která nevyvíjí žádnou podnikatelskou činnost, a které žalovaná dosud na náhradu škody přiznanou v trestním řízení doposud dobrovolně nezaplatila, přičemž tato pohledávka, jakožto těžko dobytá, je na trhu s pohledávkami prakticky neobchodovatelná. Soud prvního stupně proto žalobci v souvislosti s částkou 79 200 Kč, o kterou bylo řízení částečně zastaveno, povinnost k náhradě nákladů řízení neuložil. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení, které vznikly v souvislosti s nárokem žalobce na zaplacení částky 258 367 Kč s příslušenstvím, kdy žalobce byl úspěšný v rozsahu částky 36 884 Kč s příslušenstvím, a žalovaná byla úspěšná v rozsahu částky 221 483 Kč s příslušenstvím, vycházel soud prvního stupně z § 142 odst. 2 občanského soudního řádu. Úspěch žalobce, jemuž bylo přiznáno právo na zaplacení částky 36 884 Kč, představuje 14 %. Úspěch žalované, představovaný částkou 221 483 Kč činil 86 %. Žalovaná by tedy měla po odpočtu úspěchu žalobce právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu 72 %. Žalované samotné žádné náklady řízení nevznikly. Jednalo by se tedy pouze o náklady státu vynaložené na odměnu zástupkyně ustanovené žalované. Při rozhodování o těchto nákladech řízení soud prvního stupně, s ohledem na okolnosti daného případu, zejména pak na postavení žalobce, jakožto nepodnikatelského a nevýdělečného subjektu a dále na skutečnost, že pozitivního výsledku v řízení dosáhla žalovaná v důsledku námítky promlčení a výjimečně žalované, byť měla v řízení úspěch v rozsahu 72 %, právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalobce je vlastníkem těžko dobyté pohledávky za žalovanou ve výši 586 846 Kč, na kterou mu žalovaná nic nezaplatila, přičemž právě kvůli své nedobytnosti se jedná o pohledávku těžko obchodovatelnou. Žalovaná byla v insolventi a po jejím skončení prokazatelně nevlastní majetkové hodnoty či práva, ze kterých by mohl žalobce svou pohledávku uspokojit. Soud prvního stupně proto žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.
6. Soud prvního stupně neuložil žalované povinnost zaplatit soudní poplatek i přesto, že žalobce byl osvobozen od soudních poplatků, protože žalované nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení vůči žalobci z důvodu § 150 občanského soudního řádu a žalovaná byla od povinnosti k zaplacení soudních poplatků osvobozena, když bylo rozhodováno o její žádosti o ustanovení zástupce. Důsledně tomu soud prvního stupně žalované povinnost k zaplacení soudního poplatku z částky 36 884 Kč neuložil.
7. Pokud jde o odměnu ustanovené zástupkyně žalované, soud prvního stupně rozhodl, že o ní bude rozhodnuto samostatným rozhodnutím s tím, že náklady tohoto zastoupení zaplatí Okresní soud v Mostě, který žalované zástupkyni ustanovil.
8. Proti tomuto rozhodnutí podali žalobce i žalovaná včasné odvolání.
9. Odvolání žalobce směřovalo proti výroku II. a III. napadeného rozsudku. Žalobce nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že jeho nárok byl zamítnut z důvodu promlčení, protože žaloba byla podána po uplynutí tříleté objektivní promlčecí doby. Podle odvolatele se jedná o úmyslné bezdůvodné obohacení, na které se vztahuje desetiletá objektivní promlčecí doba.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 4. strana)

Soud prvního stupně se s touto argumentací žalobce vůbec nevypořádal. Žalovaná prováděla platby z účtu žalobce tak, že zadávala jednorázové nebo trvalé příkazy, kterými platila své závazky a své nákupy, nikoli závazky a nákupy žalobce. Zadané příkazy nemohly proběhnout bez úmyslu žalované, nebo z nedopatření. Jednalo se o soustavné a promyšlené odčerpávání prostředků žalobce a žalovaná se vyhýbala jakékoli kontrole, neboť žalovaná, v okamžiku zvolení nového kontrolního orgánu, který žádal o předložení dokladů o hospodaření, bránila vydání dokladů o hospodaření, jejich předání oddalovala, až nakonec vypukl v bytě žalované požár, při kterém, dle tvrzení žalované, shořely požadované doklady. Rovněž skutečnost, že některé transakce byly orgány činnými v trestním řízení posouzeny jako trestný čin, podporuje závěr žalobce, že žalovaná jednala úmyslně. Navrhl, aby odvolací soud napadené výroky rozsudku soudu prvního stupně změnil a žalobě vyhověl a uložil žalované povinnost nahradit žalobci náklady řízení.

10. Odvolání žalované směřovalo proti výroku I. napadeného rozsudku. Nesouhlasila se soudem prvního stupně, že nárok žalobce není promlčen v rozsahu částky 36 884 Kč, jako souhrnu bezdůvodně převedených částek z účtu žalobce v době od 10. 12. 2009 do 30. 12. 2012 a objektivní tříletá promlčecí doba pro uplatnění práva na zaplacení této částky u soudu byla ještě zachována. Žalovaná na podané námitce promlčení, pokud se týká této částky, trvá. Žalobce měl kromě tříčlenného výboru i kontrolní komisi, která měla kontrolovat činnost výboru, a bylo tedy na žalobci, aby kontroloval hospodaření s majetkem žalobce. Kdyby kontrolní komise žalobce prováděla svoji činnost řádně, bylo by možné zjistit tvrzené bezdůvodné odčerpávání finančních prostředků z účtu žalobce mnohem dříve. Nečinností kontrolní komise došlo ke zjištění odčerpávání finančních prostředků pozdě, ačkoli to žalobce mohl zjistit mnohem dříve, a proto je na místě aplikovat subjektivní dvouletou promlčecí dobu. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud změnil napadený výrok I. rozsudku tak, že žaloba bude zamítnuta i pokud jde o částku 36 884 Kč s příslušenstvím.
11. Žalobce ve vyjádření k podanému odvolání žalované uvedl, že i v případě nároku žalobce na zaplacení částky 36 884 Kč s příslušenstvím, je třeba aplikovat desetiletou promlčecí lhůtu, neboť žalovaná peníze odčerpávala úmyslně. Za jednání skutkově shodné, byť týkající se jiných částek, byla žalovaná pravomocně odsouzena a její jednání bylo soudem posouzeno jako úmyslný trestný čin. Jednání žalované nelze posoudit jako nedbalostní, když žalovaná vědomě zadávala příkazy na placení svých soukromých závazků z účtu žalobce. Ohledně nároku žalobce, kterému soud prvního stupně vyhověl, neuplynula ani subjektivní promlčecí lhůta, neboť je podstatné, kdy se žalobce dozvěděl o okolnostech, relevantních pro uplatnění jeho nároku u soudu a nikoli, kdy se mohl dozvědět. Žalovaná úmyslně bránila žalobci, aby zjistil podstatné okolnosti, požadované listiny nikdy nevydala, ačkoli naléhání žalobce neustávala a v bytě žalované pak vypukl požár.
12. Krajský soud jako soud odvolací po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou [§ 201 zákona č. 99/1964 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)], že je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.), a že bylo podáno v zákonné lhůtě (§ 204 o. s. ř.), přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v rozsahu podaného odvolání žalobce a žalované, jakož i v závislém výroku o uložení povinnosti zaplatit soudní poplatek (§ 212 a § 212a o. s. ř.) a odvolání žalobce shledal zčásti důvodným, odvolání žalované důvodným neshledal.
13. Vzhledem k tomu, že výrok V. nebyl odvoláním účastníků napaden, odvolací soud ho nepřezkoumával, a proto nabyl samostatně právní moci (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
14. Soud prvního stupně správně, se zřetelem k ustanovení § 3028 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, posuzoval projednávanou věc podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“).
15. Podle § 451 odst. 1 obč. zák., kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat. Podle odst. 2 téhož ustanovení, bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 5. strana)

plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.

16. Předpokladem bezdůvodného obohacení je majetkový prospěch jednoho subjektu a s ním související majetková újma druhého subjektu, která není zákonem nebo smlouvou předvídaná. Jestliže je vyžadováno bezdůvodné obohacení na úkor jiného, pak zde musí být dána příčinná souvislost mezi majetkovým prospěchem jedné strany a majetkovou újmou strany druhé. Došlo-li k předvídanému bezdůvodnému obohacení, vzniká obohacenému povinnost je vydat tomu, na jehož úkor se obohatil. Bezdůvodné obohacení se rozlišuje na bezdůvodné obohacení získané plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, plněním z neplatného právního úkonu a majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů. Pro vznik bezdůvodného obohacení, které subjekt získal plněním bez právního důvodu, je podstatné, že plnění se dostalo tomu subjektu, který k jeho přijetí nebyl oprávněn, protože pro ně neexistoval od počátku žádný právní důvod.
17. Podle § 107 odst. 1 obč. zák., právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. Podle odst. 2 téhož ustanovení, nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo.
18. U práva na vydání bezdůvodného obohacení se kombinuje promlčecí lhůta se subjektivně určeným počátkem (subjektivní lhůta) a promlčecí lhůta s objektivně určeným počátkem (objektivní lhůta). Při kombinaci lhůt platí, že právo se promlčí uplynutím té lhůty, která skončí dříve. Subjektivní lhůta je dvouletá, objektivní lhůta je tříletá nebo desetiletá, v závislosti na formě zavinění vedoucího k získání bezdůvodného obohacení. Pro počátek běhu subjektivní lhůty je rozhodující subjektivní moment, kdy se oprávněný dozví všechny relevantní okolnosti, na jejichž základě by si mohl učinit úsudek o vzniku bezdůvodného obohacení a o jeho výši, aby tak mohl své právo uplatnit u soudu. Pro počátek běhu objektivní promlčecí doby je rozhodný den, kdy k získání bezdůvodného obohacení skutečně, tedy fakticky došlo. Objektivní promlčecí doba pro bezdůvodné obohacení je tříletá, a pokud bylo bezdůvodné obohacení získáno úmyslně, promlčí se za deset let od doby, kdy k němu došlo.
19. Odvolací soud vycházel ze správných skutkových zjištění, učiněných soudem prvního stupně a ztotožnil se i s jeho závěrem, že námitka promlčení, vznesená žalovanou, týkající se nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení v celkové výši 55 751 Kč (26 598 Kč + 29 153 Kč) je důvodná. Odpovědnost vydat bezdůvodné obohacení vzniká jako důsledek objektivně nastalého stavu obohacení, tedy jde o odpovědnost objektivní, bez zřetele na zavinění. Žalovaná v době od 6. 1. 2009 do 20. 3. 2009 nevykonávala funkci [redacted] žalobce, takže v této době neměla oprávnění disponovat s účtem žalobce, vedeného u [redacted] přesto na její účet, vedený u [redacted] byla v době od 6. 1. 2009 do 6. 3. 2009 převedena částka 26 598 Kč a dne 9. 3. 2009 byla z účtu žalobce, vedeného u [redacted] převedena částka 29 153 Kč na účet žalované, vedený u [redacted]. Žalobkyně i přesto, že sama příkazy bance k jednotlivým převodům nedávala, získala majetkový prospěch, se kterým souvisela majetková újma žalobce, aniž by proto existoval právní důvod. Za této situace ovšem nelze dospět k závěru, že ze strany žalované šlo o úmyslné bezdůvodné obohacení. Občanský zákoník ve znění účinném do 31. 12. 2013 pojem a podstatu úmyslného jednání nevymezuje, proto je třeba vycházet z právní úpravy zavinění, obsažené v trestním zákoníku, který rozlišuje úmysl přímý a nepřímý. O úmysl přímý jde tehdy, jestliže ten, kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatil, věděl, že svým jednáním získal bezdůvodné obohacení a současně je také získat chtěl. O úmysl nepřímý jde tehdy, jestliže ten, kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatil, věděl, že svým jednáním obohacení, které mu nenáleží, může získat a s tímto následkem byl, pro případ, že nastane, srozuměn. V obou případech je tedy rozhodujícím znakem úmyslu předchozí vědomost subjektu, který se neoprávněně obohatil, o tom, že svým jednáním získává (úmysl přímý), nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 6. strana)

získat může (úmysl nepřímý) hodnoty vyjádřitelné v penězích, které mu nenáleží. Odvolací soud proto v případě bezdůvodného obohacení žalované o celkovou částku 55 751 Kč shledal důvodnou námitku promlčení, vznesenou žalovanou, neboť pro ně platí objektivní promlčecí lhůta tříletá. K tomuto bezdůvodnému obohacení žalované došlo v době od 6. 1. 2009 do 9. 3. 2009 a žalobce své právo uplatnil u soudu až dne 3. 12. 2012, tedy po marném uplynutí tříleté objektivní promlčecí lhůty, a to bez ohledu na to, že subjektivní promlčecí lhůta, která začala plynout od 4. 11. 2012, ještě neuplynula.

20. Pokud jde o nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 202 216 Kč, nebylo mezi účastníky sporu, že o tomto nároku žalobce nebylo rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 3. 2. 2015, č. j. 6 T 178/2014-1008 rozhodnuto, takže nejde o věc v trestním řízení rozhodnutou. Žalobce nárok na vydání tohoto bezdůvodného obohacení uplatnil u soudu v souladu s citovaným rozsudkem Okresního soudu v Mostě, kterým byl žalobce se zbytkem svého nároku odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních. Se soudem prvního stupně je třeba souhlasit v tom, že soud je v občanském soudním řízení vázán, mimo jiné, rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo ho spáchal (§ 135 odst. 1 o. s. ř.). Nelze ovšem opomenout, že žádné jiné výroky trestního rozsudku soud v občanském soudním řízení nezavazují, shodně jako odůvodnění trestního rozsudku (§ 135 odst. 2 o. s. ř.). Odvolací soud proto nemůže souhlasit se závěrem soudu prvního stupně, že z důvodu této vázanosti trestním rozsudkem nelze v občanském soudním řízení posuzovat, zda žalovaná se na úkor žalobce bezdůvodně obohatila o další částku, která přisouzena žalobci v adhezním řízení nebyla. Soud v občanském soudním řízení může samostatně posuzovat chování žalované, které bylo posuzováno i orgány činnými v trestním řízení, a to z hlediska občanskoprávního. V takovém případě se nejedná o žádné rozšiřování stíhaného skutku, jak uzavřel soud prvního stupně, podle něhož je navíc třeba respektovat právní zásadu - v pochybnostech ve prospěch obžalovaného. Již ze samotného označení osoby, které se tato právní zásada týká, je nepochybné, že je především spojována s trestním právem. Nelze rovněž souhlasit se soudem prvního stupně, že námitka promlčení nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení za dobu, kdy žalovaná vykonávala funkci [redacted] žalobce v době od 20. 3. 2009 do 4. 12. 2012, tedy i po dobu žalovaného období roku 2009, je důvodná, protože žalované nebylo prokázáno úmyslné bezdůvodné obohacení a skutečnost, že žalovaná částku 202 216 Kč použila pro vlastní potřebu. Odvolací soud je opačného názoru, neboť vzhledem ke způsobu, jakým získávala žalovaná bezdůvodné obohacení na úkor žalobce, nelze dospět k jinému závěru, než že žalovaná měla předchozí vědomost, že svým jednáním získává, nebo může získat hodnoty, vyjádřitelné v penězích, které jí nenáleží, nýbrž náleží žalobci. Žalovaná cíleně odčerpávala peněžní částky žalobce z jeho účtu u [redacted] dokonce i trvalým příkazem a převáděla je na svůj účet u [redacted] takže si musela být vědoma, že disponuje s peněžními částkami, které jí nenáleží. Jednání žalované nelze proto posoudit jako nedbalostní, bez ohledu na to, k jakým soukromým účelům žalovaná odčerpané peněžní částky použila. Proto je třeba její jednání posoudit jako úmyslné bezdůvodné obohacení a nelze tedy akceptovat tříletou objektivní promlčecí lhůtu. Nárok žalobce proto není promlčen, protože objektivní desetiletá promlčecí lhůta do podání žaloby neuplynula a shodně neuplynula ani subjektivní dvouletá promlčecí lhůta, neboť relevantní skutečnosti, na jejichž základě si žalobce mohl učinit úsudek o vzniku bezdůvodného obohacení a jeho výši, žalobce zjistil 4. 11. 2012. V této souvislosti je třeba k odvolací námitce žalované připomenout, že není rozhodné, že žalobce měl již dříve možnost dozvědět se skutečnosti, na jejichž základě si mohl učinit úsudek o vzniku bezdůvodného obohacení a jeho výši. Nezáleží ani na tom, zda se oprávněný o svém právu nedozvěděl vlastním zaviněním, tedy zda se (skutečně) o svém právu dozvědět mohl anebo měl dozvědět při vynaložení potřebné péče. Vědomost oprávněného o tom, že se na jeho úkor někdo obohatil a o tom, v čí prospěch k tomuto obohacení došlo, musí být skutečná, prokázaná, nikoli jen předpokládaná (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 3. 2016, sp. zn. 28 Cdo 5328/2015).

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.

(K.ř.č. 1 – rozsudek - 7. strana)

21. Odvolací soud proto rozhodl, že žalovaná, kromě částky 36 884 Kč, přisouzené soudem prvního stupně, zaplatí žalobci další částku 165 732 Kč, tedy celkem částku 202 616 Kč, a to ve lhůtě patnácti dnů, neboť odvolací soud neměl důvodu delší lhůtu, určenou soudem prvního stupně k povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 36 884 Kč, měnit, když uvažil výši přisouzené částky a majetkové poměry žalované (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).
22. Žalovaná se ocitla v prodlení se zaplacením, nejen částky přisouzené soudem prvního stupně, ale i částky 165 732 Kč (§ 517 odst. 1 o. s. ř.), a jelikož rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 3. 2. 2015, č. j. 6 T 178/2014-1008 byla sice žalobci přisouzena i částka 79 200 Kč, o kterou vzal žalobce zpět žalobu, protože o této částce bylo pravomocně v trestním řízení rozhodnuto, ovšem o úroku z prodlení z této částky rozhodnuto v trestním řízení nebylo, proto soud prvního stupně správně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci zákonný úrok z prodlení, nejen z jím přisouzené částky 36 884 Kč, ale i z částky 79 200 Kč (36 884 + 79 200 Kč = 116 084 Kč).
23. Vzhledem k tomu, že žalobce byl osvobozen od soudních poplatků a jeho návrhu bylo zčásti vyhověno, měla by zaplatit soudní poplatek žalovaná, a to v poměrné výši, podle výsledku řízení. Žalované byla ovšem ustanovena zástupkyně z řad advokátů (§ 30 o. s. ř.), neboť u ní byly shledány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, takže odvolací soud shledal správným rozhodnutí soudu prvního stupně, když žalované neuložil povinnost soudní poplatek zaplatit (§ 2 odst. 3 zákona č. 549/1999 Sb., o soudních poplatcích ve znění pozdějších předpisů).
24. Z vyložených důvodů odvolací soud ve výroku věcně správný rozsudek soudu prvního stupně zčásti potvrdil (§ 219 o. s. ř.) a zčásti ho změnil tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí (§ 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř.).
25. Poněvadž odvolací soud změnil zčásti rozsudek soudu prvního stupně, rozhodl i o nákladech řízení u soudu prvního stupně (§ 224 odst. 2 o. s. ř.). Odvolací soud uvažil že žalobce zavinil zastavení řízení o částku 79 200 Kč (§ 146 odst. 2 věta první o. s. ř.) a jeho nárok na zaplacení částky 55 751 Kč byl zamítnut, takže jeho úspěch ve věci byl pouze částečný, a to v rozsahu 20 %, a to při odečtení úspěchu žalované od úspěchu žalobce, který se domáhal zaplacení částky 337 567 Kč, přisouzena mu byla celkem částka 202 616 Kč (§ 142 odst. 2 o. s. ř.). Žalobci byla proto přiznána náhrada nákladů řízení za právní zastoupení advokátkou v částce 19 122,84 Kč, tj. 20 % z částky 95 614,20 Kč, která představuje mimosmluvní odměnu advokátky ve výši 9 660 Kč z tarifní hodnoty 337 567 Kč (§ 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) za přípravu a převzetí zastoupení, za návrh ve věci samé, za vyjádření k výzvě soudu prvního stupně a za návrh na rozšíření žaloby, který nebyl připuštěn (§ 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu], mimosmluvní odměnu advokátky ve výši jedné poloviny, tj. 4 830 Kč za odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení a za odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o ustanovení zástupkyně žalované [§ 11 odst. 2 písm. c) advokátního tarifu] a mimosmluvní odměnu ve výši 9 340 Kč z tarifní hodnoty 258 367 Kč (§ 7 advokátního tarifu za účast při jednání před soudem prvního stupně dne 6. 3. 2019, které trvalo déle, než dvě hodiny a za účast při jednání před soudem prvního stupně dne 12. 4. 2019 [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu]. Žalobci dále náleží náhrada hotových výdajů advokátky za devět úkonů právní služby v paušální částce 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu) a náhrada advokátky za daň z přidané hodnoty ve výši 16 594,20 Kč [§ 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř.]. Povinnost žalované nahradit náklady řízení před soudem prvního stupně byla uložena v zákonné lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, neboť nebyly shledány důvody pro určení delší lhůty, případně stanovení, že plnění se může stát ve splátkách (§ 160 odst. 1 o. s. ř.), a protože žalobce zastupovala advokátka, byla žalované uložena povinnost zaplatit přisouzenou náhradu nákladů řízení advokátce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

26. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází ze skutečnosti, že žalobce měl úspěch v odvolacím řízení rovněž částečný, neboť mu byla přisouzena celkem částka 202 616 Kč, proto mu byla přiznána náhrada nákladů řízení v částce 20 222,30 Kč, tj. 56 % z částky 36 111,19 Kč (§ 224 odst. 1 a § 142 odst. 2 o. s. ř.). Částka 36 111,19 Kč představuje mimosmluvní odměnu advokátky ve výši 9 340 Kč z tarifní hodnoty 258 367 Kč za tři úkony právní služby, a to odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, vyjádření k odvolání žalované a účast při jednání před odvolacím soudem dne 5. 3. 2020 (§ 11 odst. 1 písm. g), k) o. s. ř.), náhradu hotových výdajů advokátky, vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby v paušální částce 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 4 o. s. ř.), náhradu za promeškaný čas, strávený cestou z místa sídla advokátky k odvolacímu soudu za čtyři započaté půlhodiny po 100 Kč (§ 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu), náhradu cestovních výdajů ve výši 523,96 Kč za cestu z místa sídla advokátky k jednání u odvolacího soudu osobním automobilem tovární značky Mercedes – Benz, registrační značky [REDAKCE] při ujetí celkem 90 km, průměrné spotřebě 5,1 litru/100 km, paušální náhradě 4,2 Kč a ceně nafty motorové ve výši 31,80 Kč/1 litr (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokátka je plátkyní daně z přidané hodnoty, náleží jí náhrada za tuto daň ve výši 6 267,24 Kč. Povinnost žalované nahradit náklady odvolacího řízení žalobci byla rovněž uložena v zákonné lhůtě tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, neboť nebyly shledány důvody pro určení delší lhůty, případně stanovení, že plnění se může stát ve splátkách (§ 160 odst. 1 o. s. ř.), a protože žalobce zastupovala advokátka, byla žalované uložena povinnost zaplatit přisouzenou náhradu nákladů řízení advokátce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněně zkoumat jen dovolací soud. Účastník může podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu v Mostě.

Ústí nad Labem 12. března 2020

JUDr. Zdeňka Jungvirtová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Rynešová.
(K.ř.č. 1 – rozsudek - 9. strana)